

Valikaine „Karjääriõpetus”

8. klass

Õppeaine maht 1 õppetund nädalas

1. Üldised alused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist, valmisolekut elukestvaks õppeks ning ettevõtlusega seotud tegevusteks, loimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma õpioskusi, ettevõtlikkust, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärgi seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma erialase hariduse omandamise võimalusi;
- 6) tutvub majandussüsteemide põhiliste omadustega;
- 7) teadvustab ettevõtte loomisega kaasnevat olulisi komponente.

1.2. Aine koosneb kolmest osast:

1. Isiksuse omaduste teadvustamine.

Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.

2. Õppimisvõimalustega ja töömaailmaga tutvumine.

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist pärast põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet ning omandab esmase ettevõtlushariduse.

3. Planeerimine ja otsustamine.

Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane loob seosed isiksuse omaduste ja esmaste karjäärivalikutega. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

1.3. Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse loimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

2) taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas ja jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt;

3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega, et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks, ettevõtlikeks ning iseseisvateks õppijateks;

4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale;

- 6) laiendatakse õpikeskkonda, kaasates koolivälised partnereid (ettevõtted, järgmise taseme õppeasutused, ametiasutused, lapsevanemad), viiakse läbi ettevõtlusalaseid mänge;
- 7) võimaldatakse saada ülevaade erinevatest töövaldkondadest, sh vahetult töökeskkondadega tutvuda;
- 8) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sealhulgas ettevõtliku õppe tööriista TULEM, kus igal õppijal on roll ja vastutus, tehakse koostööd ning õppeprotsessis toimib tagasisidestamine osapoolte vahel, kaasatakse partnereid ja saadakse õpitu praktilise rakendamise kogemus;
- 9) luuakse tingimused õpilaste teadlikke karjäärivalikuid soodustavate hoiakute kujunemiseks;
- 11) õpitavad teemad seotakse ja ajastatakse aineõpetajatega koostöös inimeseõpetuse, ühiskonnaõpetuse, emakeeleõpetuse jt ainetega ning arenguveestlusega.

1.4. Õpitulemused ja õppesisu

1.4.1. Isiksuse omaduste teadvustamine, enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) analüüsib enda isiksust;
- 2) eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega;
- 3) kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel;
- 4) on ettevõtlik, usub endasse ning kujundab ideaale.

Õppesisu

Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.

Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.

Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused, erioskused).

Minapilt ja enesehinnang.

1.4.2. Õppimisvõimalustega ja töömaailmaga tutvumine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, majandussüsteemide põhilisi omadusi ja ettevõtete rolli nendes süsteemides, ettevõtete loomise olulisi komponente;
- 2) teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi;
- 3) oskab leida infot tööturu kohta;
- 4) teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 5) teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.

Õppesisu

Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused, töösuhteid reguleerivad õigusaktid.

Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.

Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.

Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

1.4.3. Planeerimine ja otsustamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel;

- 2) suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega;
- 3) kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjääriinfo vahendamine, karjääriõpe);
- 4) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;
- 5) omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks;
- 6) saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel;
- 7) seab endale eesmärged, mis on vastavuses tema huvide ja võimetega ja tegutseb nende nimel.

Õppesisu

Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamiskeskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjäärinõustamine.

Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.

1.5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse kooli õppekava sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Karjääriõpetuse käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi, vajaduse ja võimaluse korral antakse õpilasele nende kohta tagasisidet. Hindamisel väärtustatakse õpilaste isikupära, oskust mõelda loovalt ning avatust enesearendamisele, toetatakse arengut.

Õpilane koostab personaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Kursuse alguses tutvustab õpetaja õppijale, mida, millal ja mille alusel hinnatakse.

Hinnatakse:

- 1) praktilisi töid: CV ja motivatsioonikirja koostamine; essee „Minu tulevane elukutse“; ettevõtte külastuse või töövarjupäeva kokkuvõtte, karjääriinfo kokkuvõtte, isiklikku karjääriplaani (õpiplaani);
- 2) praktilise tegevuse mõtestamise oskust;
- 3) oskust asjakohast infot otsida ja analüüsida;
- 4) loominguilisust ja ratsionaalsust;
- 5) teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;
- 6) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, rühmatööde õpimapi esitlemise ja teiste tegevuste käigus.

1.6. Füüsiline õpikeskkond

Õpilaste kasutada on:

- 1) erinevad töölehed, küsimustikud;
- 2) karjääriplaneerimise alase kirjanduse kättesaadavus kooli raamatukogus;
- 3) arvutiklassi kasutamine ja arvuti veebist karjääriplaneerimise alase info otsimiseks;
- 4) kohtumised ettevõtjatega ja erinevate ametite esindajatega koolis, ettevõttes või veebi vahendusel;
- 5) õpetaja või karjäärispetsialisti personaalne tugi, erapooletu ja usalduslik nõu vastavalt õpilase vajadustele;
- 6) koostööpartnerite (arenduskeskus, töötukassa, vanemad, kooli vilistlased) tugi kohtumiste ja erinevate projektide korraldamise näol.

VALIKAINEN KARJÄÄRIÖPETUS, 8. klass, kokku 35 õppetundi

Kohustuslik teema/maht (tundi)	Õpitulemused (kohustuslike teemade kohta)	Metoodilised soovitusused	Soovitused lõimingu osas	Soovitused hindamise osas
Teema 1 (15 tundi)				
Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel (15 tundi) Isiksuseomadused: temperament ja iseloom. Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid. Isiksuseomadused: võimed, huvid ja üldised ehk ülekantavad kompetentsid ja kutsespetsiifilised kompetentsid. Minapilt ja enesehinnang.	Õpilane: Suudab analüüsida enda isiksust ja eristada oma tugevaid ja nõrku külgi Oskab kasutada eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel Teab oma temperamenditüüpi ja seostab seda sobivate kutsealadega Usub endasse ning kujundab ideaale.	Õppevahendid: töövihik „Abimees sinu tulevikuplaanide tegemisel“, õpetaja poolt ettevalmistatud materjalid, töölehed, tööjuhendid individuaalseks tööks . Meetodid: Testid Suhtlusmängud Arutelud	<i>Arvutiõpetus</i> (kirjalike tööde vormistamine, dokumentide vormistamine Word-is) <i>Inimeseõpetus</i> (minapilt, enesehinnang, temperamendi tüübid, vajadused) Üldpädevused Väärtuspädevused Sotsiaalne pädevus Enesemääratluspädevus Suhtluspädevus Ettevõtlikkuspädevus	Enesekirjeldus, minapilt (kirjalik) Testid: isiksuse omadused, õpistiilid, erinevad käitumisstiilid Töölehed (käitumisen, minu väärtused ja saavutused)
Teema 2 (12 tundi)				
Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel (12 tundi) Muutuv tööturg:	Õpilane: Suudab ennast kirjeldada tulevase töötaja või tööandjana. Mõistab tööelu ja kogukonna vajadusi.	Õppevahendid: Töövihik „Abimees sinu tulevikuplaanide tegemisel“, õpetaja poolt ettevalmistatud materjalid, töölehed,	Õppeained: <i>Ühiskonnaõpetus</i> (õigusaktid, majandustegevus) <i>Inimeseõpetus</i> (soorollid)	Essee teemal „Minu tulevane elukutse“ Ettevõtte ja koolikülastuse kokkuvõte

<p>tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused.</p> <p>Muutuv töøjõuturg: töøjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.</p> <p>Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.</p> <p>Ettevõtlus: ettevõtluse vormid, olulised komponendid ettevõtluses.</p> <p>Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.</p>	<p>Oskab hinnata ja võtta mõistlikke riske.</p> <p>Oskab leida infot tööturu kohta ja leida hariduse ja tööturu vahelisi seoseid</p> <p>Teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme, kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi, ettevõtteid ja haridustee jätkamise võimalusi.</p> <p>Oskab teha paremini koostööd.</p>	<p>tööjuhendid, situatsioonide kirjeldused</p> <p>rollimängudeks õpilase koostatud õpimapp</p> <p>Meetodid:</p> <p>Rolli- ja situatsioonimängud (kuulaja, ekspert, esineja)</p> <p>Ajurünnak</p> <p>Õppekäigud Järvamaa Kutseõppekeskusesse (eelkurseõpe Järvamaa Kutsehariduskeskuses), Paide Gümnaasiumisse, Järvamaal tegutsevatesse ettevõtetesse.</p> <p>Töölehtede täitmine</p> <p>Uute lahenduste otsimine (ideelaat)</p> <p>Ettevõtlusalane mäng</p>	<p>Üldpädevused</p> <p>Väärtuspädevused</p> <p>Sotsiaalne pädevus</p> <p>Enesemääratluspädevus</p> <p>Õpipädevus</p> <p>Suhtluspädevus</p> <p>Ettevõtlikkuspädevus</p>	<p>Kutse-eelistuse test</p>
<p>Teema 3 (8 tundi)</p>				
<p>Planeerimine ja otsustamine (8 tundi)</p> <p>Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisraskused,</p>	<p>Õpilane:</p> <p>Suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega.</p>	<p>Õppevahendid:</p> <p>„Abimees sinu tulevikuplaanide tegemisel”, õpetaja poolt ettevalmistatud</p>	<p>Õppeained:</p> <p><i>Emakeel</i> (CV, motivatsioonikiri)</p>	<p>CV isiklik karjääri/õpiplaan</p> <p>Motivatsioonikiri</p> <p>Kutse-eelistuse test</p>

<p>karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjääriinõustamine. Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.</p>	<p>Oskab näha haridustee kavandamisega seotud probleeme ja neis peituvaid võimalusi.</p> <p>Mõistab oma vastutust karjääri planeerimisel.</p> <p>Oskab vajadusel kasutada karjääriteenuseid (karjääriinõustamine, karjääriinfo vahendamine, karjääriõpe).</p> <p>Teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel.</p> <p>Seostab erinevaid elurolle ja -stiile elukutsetega ja tööga. Oskab koostada isiklikku karjääri või õpiplaani, mis on vastavuses tema huvide ja võimetega.</p>	<p>materjalid, töölehed, tööjuhendid, internet, enesehinnanguleht.</p> <p>Meetodid: IT kasutamine (infootsing) Rühmatöö</p> <p>Arutelu/seminar Rollimängud</p>	<p><i>Võõrkeel</i> (võõrkeelsed tööpakkumised, saidid, teave internetis)</p> <p><i>Arvutiõpetus</i> (CV keskused, Infootsing, dokumentide täitmine)</p> <p><i>Geograafia</i> (Euroopa riikide asukoht, majandus, tööturg)</p> <p><i>Matemaatika ja füüsika</i>(logistiline liikumine tööturul Euroopas (aeg, teekond, kiirus jne)</p> <p>Üldpädevused Väärtuspädevused Sotsiaalne pädevus Enesemääratluspädevus Õpipädevus Suhtluspädevus Ettevõtlikkuspädevus Matemaatikapädevus</p>	<p>Internetist leitava karjääriinfo kokkuvõte</p> <p>Enesehinnanguleht õppijale</p>
---	---	---	---	---